
Anyagi jog és eljárási jog metszetében: a végrehajtható határozatba (okiratba) foglalt követelés elévülése és a végrehajtási jog

Pusztahelyi Réka*

Az 1959-es Ptk hatályba lépését követően megszűnt a végrehajtható követelés elévülését és a végrehajtási jognak az elévülését egymástól indokolatlanul szétválasztó szabályozás. Ennek ellenére nem kristályosodott ki a bírói gyakorlatban napjainkra sem a régi és a hatályos Ptk. és a Vht. releváns rendelkezéseinek viszonya. Ugyanígy problémákat vet fel a Ptk. elévülési szabályainak alkalmazhatósága a tanulmány fókuszában álló, a végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői okiratba foglalt követelések vonatkozásában, és nem rendezett az a kérdés sem, hogy ebben a speciális esetben a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdésében foglalt elévülést megszakító okok alkalmazhatók-e. A tanulmány ezeket a kérdéseket járja körbe az utóbbi tíz év bírói gyakorlata tükrében.

Kulcsszavak: elévülés megszakadása, közjegyzői okiratba foglalt követelés, végrehajtási jog, végrehajtási záradék

On the borderline between substantive law and procedural law: the prescription of claims incorporated in enforceable decisions and the right of enforcement

After the Civil Code of 1959 came into force, the regulation that unjustifiably separated the limitation period for enforceable claims from the limitation period for right of enforcement was no longer in effect. Nevertheless, judicial practice has not yet clarified the relationship between the relevant provisions of the old and current Civil Code and the Vht (Act on Judicial Enforcement), nor has it clarified the applicability of the prescription rules of the Civil Code to claims being incorporated in notarial deeds to be affixed with an enforcement clause, which are the focus of this study. Nor has the question been settled as to whether the grounds for interruption of the prescription period set out in Section 6:25(1) of the Civil Code would be applicable in this specific case. The study examines these issues in the light of judicial practice over the last decade.

Keywords: interruption of prescription, claims incorporated in notarial deeds, right of enforcement, enforcement clause

<https://doi.org/10.32980/MJSz.2025.3.176>

Bíró György professzor már tíz éve nincs közöttünk. PhD hallgatójaként nemcsak a témavezetői és tanszékvezetői támogatását élvezhettem, hanem hosszas útkeresést

* Habilitált egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar. Polgári Jogi Intézeti Tanszék.

követően az ő tanácsára vállaltam fel, hogy a magánjogi elévülésből¹ írom meg a doktori értekezésemet. A kutatás a Ptk. elfogadását megelőző években, az elévülés egyes kérdéseit is érintő felfokozott szakmai-tudományos vita közepette zajlott. A munka 2013 elején nyert végleges formát, szinte egyidőben a Ptk. kihirdetésével, majd jelentős átdolgozást követően, professzor úr támogatása mellett 2015 őszén jelent meg.² A jelen munkában a monográfia egyik röviden elvarrt szálát veszem fel újra,³ az elmúlt tíz év szabályalkotását, bírói gyakorlatát és szakirodalmi tanulságait beledolgozva építem tovább, és ajánlom tisztelettel Tanár Úr emlékének.

1. Általában a végrehajtási jogról

A végrehajtási jog természetére, a követeléshez való viszonyára vonatkozó tudományos álláspontok nem egységesek. Ennek részletes ismertetésére jelen írásban a terjedelmi korlátok miatt nincs lehetőség, tekintettel arra is, hogy a végrehajtási jog megítélése a magánjogi anyagi jogi és az eljárásjogi jogász szemüvegén keresztül sem azonos, ahogyan azt az alábbiakban is érzékelhetjük.

A nemzeti szabályozás Európa-szerte jellemzően nyitva hagyja ezt a kérdést, meg kell azonban jegyezni, hogy az európai államok többségében a bírósági ítélettel megállapított követeléshez speciális, és jellemzően az általános elévülési időhöz képest hosszabb elévülési határidő kapcsolódik. A Közös Elvi Keretrendszer modellszabálygyűjtemény (DCFR) szintén egy speciális elévülési szabályt⁴ rendel ezekhez a követelésekhez, ami nem titkoltan azzal a következménnyel jár, hogy nem bocsátkozik abba a dogmatikai vitába, mi a hatása a bírósági ítéletnek az eredeti követelésre: hogy az eredeti követelés továbbra is létezik, vagy egy új követelés váltja-e fel.⁵

Igy itt csak azt a megállapítást tehetjük, hogy a végrehajtási jog nem más, mint a bírói ítélettel megállapított, az 'obligatio iudicati' által alapított sajátos követelés, vagy a követelésnek (igénynek) azon sajátos állapota, amely alapján a jogosult végrehajtást követelhet.⁶ Az igényérvényesítés magánjogi eszköztárába tartozó egyik elem. „A jogerős ítéletben – vagy más végrehajtható közokiratban – biztosított

¹ Vö. Bíró György professzor úr témában írt munkáit, különösen: Az elévülés intézménye, *Publicationes Universitatis Miskolciensis Series Juridica et Politica* XXVI. évf. 2008/2. kötet 541-557.; *A kötelmi jog alapintézményei – Az elévülés*. In: A magánjogi kodifikáció eredményei: Miskolci konferenciák 2006-2007. Tanulmánykötet. (szerk. Pusztahelyi Réka) Miskolc, Novotni Alapítvány, 2008. 241-255.; *Az elévülés szabályai az új Ptk.-ban*. In: Ünnepi tanulmányok Prugberger Tamás professzor 70. születésnapjára. (szerk. Csák Csilla), Miskolc, Novotni Alapítvány, 2007. 50-60.

² Pusztahelyi Réka: *A magánjogi elévülés*, Miskolc, Novotni Alapítvány, 2015. https://real.mtak.hu/26056/1/Pusztahelyi_monog2015%20%281%29.pdf

³ Pusztahelyi: i.m. 279–282.

⁴ DCFR III.–7:202: Period for a right established by legal proceedings

(1) The period of prescription for a right established by judgment is ten years.

(2) The same applies to a right established by an arbitral award or other instrument which is enforceable as if it were a judgment.

⁵ Christian von Bar et al.: Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR), Outline Edition, Munich, Sellier, 2009, 1175. skk.

⁶ Vö. Almási Antal: *Ellenjegyek*, Budapest, Budapesti Hírlap nyomdája, 1900, 6.

*végrehajtási jog a jogosult számára magánjogi igényének az állami kényszer segítségével való érvényesítését teszi lehetővé.*⁷ ⁸ A bírói gyakorlat szerint a végrehajtási jog a végrehajtandó követelés tényleges teljesítésének hatósági úton történő kikényszerítéséhez való jogosultság.⁹

A végrehajtási jog egyedi természete, a jogerős bírói ítélet végrehajtására nyitvaálló határidő sajátosságai vitát gerjesztettek már az első magánjogi kódextervezetek idejétől kezdve.¹⁰

A végrehajtásról szóló 1881: LX. tc. 23. § második bekezdése a végrehajtási jogot elévülés alá eső jogként fogalmazta meg. *„A végrehajtási jog, a követelés minőségére és jogcímére való tekintet nélkül, az ítélet jogerőre emelkedésétől vagy más végrehajtható közokiratban foglalt teljesítési határidőtől számított és semmi körülmény által félbe nem szakítható rendes magánjogi elévülési határidőn belül évül el.*¹¹ Az elévülési határidő semmi körülmény által félbe nem szakítható volta miatt sokan e határidőt jogvesztőként értelmezték¹², azonban Villányi 1941-ben már arra hívta fel a figyelmet, hogy a bírói gyakorlat e határidőt elévülésinek tekintette és szokásjogi szabályok alapján kialakult az, hogy a végrehajtási kérelem előterjesztése és bármely végrehajtási cselekmény e határidőt félbeszakította.¹³

Szigligeti Viktor mutatott rá, hogy az 1959-es Ptk. hatálybalépését követően a bírósági végrehajtásról szóló 1955. évi 21. tvr-t az 1960. évi 12. tvr. módosította és *„megszüntette korábbi jogunknak azt a mesterkélt konstrukcióját, amely a végrehajtható követelés elévülését és a követelés kikényszeríthetőségére vonatkozó jognak (a végrehajtási jognak) elévülését egymástól indokolatlanul szétválasztotta és külön, eltérően szabályozta.*¹⁴

Az 1979. évi 18. tvr. 48. §-a szabályozta újra a végrehajtási eljárást és rendelkezett a végrehajtási jogról. E szabályozás szerint is a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el. A tvr. rendelkezése szerint a végrehajtási jog elévülését — az anyagi jogtól eltérően — bármely végrehajtási cselekmény

⁷ Így Szladits Károly az általa szerkesztett Magyar Magánjogban. Vö. Szladits Károly: *Magyar Magánjog* I. kötet, Budapest, Grill, 1938, 222.

⁸ Fehérváry monográfiájában a polgári végrehajtásnak rendkívül tág definícióját adja, miszerint: „a magánjogi relatív jogosítvány teljesítéséhez közvetlenül fűződő érdeknek az önkéntes teljesítésen kívül eső, megengedett és tudatos megvalósítása, államhatalommal vagy akár magánhatalommal.” Ilyen értelemben a beszámítást is a végrehajtás egyik esetköreként elemzi. Végrehajtási jognak a bírói singularis végrehajtás elrendelésének kérelmezésére vonatkozó jogot nevezi, amely lényegében a közjogi jogosítvány a magánjogi szolgálatában. Figyelmeztet arra is, hogy az anyagi magánjogi és a végrehajtási jog nem szükségképpen esnek egybe. Fehérváry Jenő: *A magyar polgári végrehajtási jog rendszere*, 5. kiadás, Budapest, Grill, 1935, 1–2., 72.

⁹ Vö. BH 2025.63. [23] bekezdés.

¹⁰ Vö. pl. Kovács Béla: *Elévülés, A Jog*, 26 (1907) 13., 97–99.; Székely Miklós reagálása: „Elévülés” c. cikkében *A Jog*, 26 (1907) 15., 115–117.

¹¹ Vö. Márkus Dezső: *Magyar magánjog mai érvényében* II. kötet: Kötelmi jog, Öröklési jog, Budapest, Grill, 1906, 320.

¹² Így Fehérváry Jenő is fent említett művében. Vö. Fehérváry: i.m. 165.

¹³ Vö. Villányi László: Követelések megszűnése és elévülés, in: *Magyar Magánjog III: Kötelmi Jog Általános Része* (szerk. Szladits Károly), Budapest, Grill, 1941, 641. A 1881: LX. törvénycikk részletes bemutatására lásd: Pataki János István: Az 1881. évi LX. törvénycikk a végrehajtási eljárásról, *Jogelméleti Szemle* 2014/4., 88–96., <https://doi.org/10.59558/jesz.2014.4.88>

¹⁴ Szigligeti Viktor: A végrehajtási jog elévülésének néhány vitás kérdése, *Jogtudományi Közöny*, 1967/3–4. 209–220., 209.

megszakítja. Hivatalból az elévülést csak akkor lehet figyelembe venni, ha a végrehajtás alapjául szolgáló követelés elévülését is hivatalból kell figyelembe venni, vagyis az elévülést a végrehajtási eljárásban is általában az adós erre irányuló kifogása esetén kell figyelembe venni.

A korábbi szabályozáshoz hasonlóan a hatályos bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) is rögzíti, hogy a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el.

A végrehajtási jog ingatlan-nyilvántartási bejegyezhetőségével összefüggésben felmerül továbbá az a kérdés, hogy vajon beszélhetünk-e a végrehajtási jogról, mint abszolút jogosultságot biztosító anyagi jogról. Rajnai Mariann tanulmányában rámutat arra, hogy amíg a történeti szabályozásban az ingatlanok foglálásának az anyagi jogi (végrehajtási zálogjog) és az eljárásjogi (végrehajtási jog feljegyzése) aspektusai elkülönültek, addig a Vht. ilyen jellegű törvényi zálogjogot nem tart fenn.

Számunkra fontos megállapítása, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető végrehajtási jog eljárási jogintézmény jellegét támasztja alá, hogy az csak a végrehajtási eljáráson belül, annak folyamatban léte alatt áll fenn és értelmezhető. *„A jelentése, hogy a végrehajtási eljárásban az ingatlan foglálás alatt áll, és ennek jogkövetkezményei alkalmazandók a további jogszerzőkre is (hasonlóan a perfeljegyzéshez).”*¹⁵ Hozzáfüzi, hogy nem biztosít abszolút jogvédelmet harmadik személlyel szemben, nem szolgál a követelés biztosítására, és nem feltétlenül vezet a követelés kielégítésére sem. Továbbá nem biztosít kielégítési elsőbbséget a végrehajtást kérő javára a végrehajtási eljárásban sem.¹⁶ Itt kell megjegyezni viszont, hogy a végrehajtási jog dologi természetére, azaz annak hiányára nézve a szakirodalmi álláspontok nem egységesek, megállapításait kritikával illették.¹⁷

2. A követelés elévülése és a végrehajtási jog elévülése

Ez a fajta kettősség, az érvényesített követelésnek és a végrehajtási jognak az elévülése, fel-fel bukkan a kommentárirodalomban és a gyakorlatban napjainkban is, mégsem kapunk választ arra a kérdésre, hogy tulajdonképpen milyen értelemben beszélünk a végrehajtási jog elévüléséről. Az alábbiakban e problémakörrel kapcsolatos bírói és szakirodalmi álláspontokat elemezzük.

A BDT2018. 3875. számon közzétett döntés szerint *„a végrehajtási jog elévülése azt jelenti, hogy az időmúlás következtében a végrehajtási jog elenyészett vagy megszűnt. Ez kihat arra az anyagi jogra is, amelyhez a végrehajtási jog kapcsolódik, és azzal a következménnyel jár, hogy az alapul szolgáló anyagi jogot állami kényszerrel, bírósági végrehajtás útján már nem lehet érvényre juttatni.”* Ebből a végrehajtási jog egyfajta eljárásjogi jogosultságként való megközelítése sejlik ki.

¹⁵ Rajnai Mariann: A végrehajtási jog természetének értelmezése a magyar jogban az európai fizetésképtelenségi rendeletre tekintettel, *Fizetésképtelenségi Jog*, 2022/3., online, <https://doi.org/10.55413/558.A2200306.FJO>.

¹⁶ Uo.

¹⁷ Csőke Andrea: Mi lesz veled végrehajtási jog?, *Fizetésképtelenségi Jog*, 2023/1. online, <https://doi.org/10.55413/558.A2300103.FJO>.

Egyébként a Vht. korábbi kommentárja is jelezte, hogy a törvényi szóhasználat nem problémamentes.¹⁸

Az eljárásjogi megközelítés ellenére a végrehajtási eljárás szünetelése nem hat ki a végrehajtási jog elévülésére. Ennek elsősorban az az oka, hogy a szünetelés ellenére van lehetőség végrehajtási cselekményt foganatosítani. Erre a nyugvás kapcsán alább visszatérünk. Rögzített tétel továbbá, hogy az adósnak az elévülési kifogása csak korlátozottan vezethet a végrehajtásnak a végrehajtást foganatosító bíróság általi megszüntetéséhez, mert az eljárás nemperes jellegére tekintettel nem a végrehajtást foganatosító bíróság dönt (nem dönthet) a követelés elévülése kérdésében.

Hozzáteesszük, a végrehajtási jog elévülési szabályainak rendszerbeli elhelyezkedése (felfüggesztés, szünetelés, megszüntetés és korlátozás után) is arra utal, hogy a végrehajtható határozatba foglalt követelés elévülésének speciális, végrehajtási eljárásra gyakorolt jogkövetkezményeit tartalmazzák a Vht. 57. szakaszának rendelkezései.

Ahogy Szigligeti Viktor fentebb idézett írásában rámutatott, annak kimondásával, hogy a végrehajtási jog a végrehajtandó követeléssel együtt évül el, az új szabály megszüntette a végrehajtási jog elévülésének minden követelésre jogágazati hovatartozásától és jogcímétől függetlenül egyaránt irányadó jogintézményét.¹⁹ Mindez nemcsak azzal jár, hogy a végrehajtási jog (pontosabban a végrehajtással érvényesítendő követelés) elévült jellegét a követelésre irányadó anyagi jogi szabályok szerint kell megítélni, de felveti azt a kérdést is, hogy mit kell érteni az elévülést megszakító végrehajtási cselekmények alatt, hiszen a Vht. 57.§ (4) bekezdése nem csak magánjogi követelések végrehajtására vonatkozik.²⁰

A Vht. 57.§ (2) bekezdése szerint a végrehajtási jog elévült jellegét csak abban az esetben lehet hivatalból figyelembe venni, ha a végrehajtandó követelés elévült jellegét is hivatalból észlelni köteles a bíróság, amely például igaz adóvégrehajtás esetében. Amíg a korábbi jog alapján nem volt világos, hogy ha már elévült a végrehajtási jog, akkor az elévülés letelte után előterjesztett kérelemre miért nem lehetett végrehajtást elrendelni, addig a Vht. 57.§ (3) bekezdése ezt tisztázza: a hivatalból figyelembe nem veendő elévülés esetében a végrehajtási jog elévülési határidejének letelte után előterjesztett kérelemre el lehet rendelni a végrehajtást, és a már elrendelt végrehajtást is lehet folytatni. Az adós megfelelő formában érvényesített kifogása fogja csak a végrehajtás útját állni. A Vht. 41. § alapján a végrehajtást kérő elismerése esetén a végrehajtás befejeződik, vagy, ha az adós állítását a végrehajtást kérő nem ismerte el, akkor az adós a végrehajtás megszüntetése (korlátozása) iránt pert indíthat.

¹⁸ Vö. Vht. 57.§-hoz fűzött magyarázat in Gyekiczky Tamás (szerk.): *Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez* (archív). A nagykommentár utolsó időállapota: 2013. július 1., Budapest, Wolters Kluwer, 2013.

¹⁹ Szigligeti: i.m. 212.

²⁰ De például az Ákr. (az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény) speciális szabályokkal rendezi többek között a végrehajtási jog elévülésére és elenyészésére vonatkozó kérdéseket.

A bírói gyakorlat szerint a végrehajtási jog elévülésére is az elévülés nyugvása Ptk.-beli szabályai alkalmazandók.²¹ Felmerül azonban az a probléma, hogy ha a végrehajtás adóssal szembeni eredménytelensége²² miatt a végrehajtás szünetel, akkor ez okot adhat-e a végrehajtási jog elévülése nyugvására. A Kúria (Legfelsőbb Bíróság) ugyanis elvi határozatában megállapította, hogy a végrehajtási eljárás szünetelése nem akadályozza a végrehajtási jog elévülését, mert a végrehajtást kérőnek bármikor joga van az eljárás folytatását kérni, ha valószínűsíteni tudja, hogy van az adósnak lefoglalható vagyontárgya: *„Minthogy az utóbb eredménytelennek bizonyuló kérelem előterjesztése is alkalmas a végrehajtási jog elévülésének megszakítására.”*²³ Tehát pusztán a végrehajtás sikertelensége (és ezekből a végrehajtás szünetelése) nem minősül menthető akadállynak.

3. Végrehajtható határozatba foglal követelés elévülésének megszakítása a Ptk. tükrében

A Ptk. 6:25.§ (3) bekezdése szerint, ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést a kötelelem megegyezéssel való módosítása és a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

Nézzük elsőként, mit jelent a követelés végrehajtható határozatba foglalása. A kérdés szoros összefüggésben áll azzal, hogy melyek azok az eljárások, amelyek egyrészt megszakítják az elévülést, másrészt az azok során hozott érdemi határozat végrehajtható határozatnak minősül-e. A Ptk. 8:1. § (3) bekezdése alapján bírósági eljárásnak minősül a fizetési meghagyás. Ezen kívül ide soroljuk a választottbírói eljárást és a közérdekű per indítását. Ez utóbbi esetben a Pp. 579.§ külön rendelkezik az érintett jogosult vonatkozásában az egyéni keresetindítási jog elévülésének megszakadásáról, illetve a kereset elutasítása esetén a nyugvásról, ha azt fenntartotta.²⁴

Az 1959-es Ptk. szabályához képest a Ptk. megszakító körülményként elismeri a végrehajtási cselekményeken túl a kötelelem felek általi megegyezéssel való módosítását is.²⁵ Ahogyan Vékás Lajos professzor is rámutatott, a Vht. egyébként nem teremtette meg az összhangot a Ptk-val, mert a Vht. 57.§ (4) bekezdése továbbra is csak a végrehajtási cselekményeket tartalmazza megszakító okként.

Vékás Lajos professzor szerint ez utóbbi esetben is azért indokolt új elévülési idő indulása, mert a kötelelem módosítása gyakorlatilag új jogviszonyból származó

²¹ Ismerteti B. Korek Ilona A megújult bírósági végrehajtás c. kommentárban. Lásd: Balogh Olga – B. Korek Ilona – Császtó Ferenc – Juhász Edit: *A megújult bírósági végrehajtás*, Budapest, HVG-Orac, 2006, 212–213. o.

²² Vht. 52. § A végrehajtás szünetel, ha d) az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya, illetőleg a lefoglalt vagyontárgy értékesítése sikertelen volt.

²³ EBH 2004.1037.

²⁴ A fogyasztók kollektív jogai érvényesítésére hivatott képvisleti kereset alapján, amennyiben a bíróság ítélete a vállalkozást meghatározott követelés teljesítésére is kötelezte, akkor az érintett fogyasztót ez alapján végrehajtási jog illeti meg. Vö. a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 38/D. § (5) bekezdés.

²⁵ Ptk. 6:25.§ (3) bekezdés.

követelést hoz létre.²⁶ Az új megszakító ok elismerése jelentős irányváltás a végrehajtási jog elévülésének korábbi megközelítésével szemben, amely kizárólag a végrehajtási szakaszhoz kapcsolódó igényérvényesítésre koncentrált. Mégha a lehető legnagyobb rugalmassággal kezelte az eljárási cselekmény fogalmát, amint az az alábbi bírói gyakorlatból körvonalazódik.

Nagy Adrienn ezzel összefüggésben azon az állásponton van, hogy az ellentmondás a Ptk. és a Vht. szabályai között látszólagos, hiszen az előbbi értelmében a végrehajtandó határozat elévülését a kötelelem megegyezéssel való módosítása is megszakítja, míg az utóbbi alapján a végrehajtási jog elévülését kizárólag végrehajtási cselekmény szakítja meg.²⁷ Viszont arra is figyelmeztet, hogy a végrehajtási jog elévülése (azaz értelmezésünk szerint a végrehajtható határozatba foglalt követelés elévülése) bekövetkezhet a végrehajtás elrendelését megelőzően is. *„A végrehajtási jog elévülésének kezdete az az időpont, amikor a végrehajtás elrendelésének valamennyi feltétele bekövetkezett; ez főszabály szerint a teljesítési határidő lejártát követő napon következik be.”*²⁸ Tehát a végrehajtási jog a jogerős végrehajtható határozaton nyugszik, és a követelés végrehajthatósága (főszabályként a végrehajtási eljárás keretében történő érvényesítése) megnyíltától érvényesíthető.

Anyagi jogi megközelítésből, a Ptk. 6:25.§ (3) bekezdése, – ahogyan a régi Ptk. sem –, az elévülési szabályok alkalmazása körében nem tesz különbséget a két fázis között, tehát amikor van már végrehajtható határozat, de még nem indult meg a végrehajtási eljárás és a megindított végrehajtási eljárás között (mindamelllett, hogy ez utóbbi esemény egyébként megszakította az elévülést).

Az alábbiakban kell visszatérnünk ahhoz a kérdéshez, vajon a Ptk. 6:25.§-ában, illetve a Vht. 57. §-ában megjelölt „végrehajtási cselekmény” ugyanazokat az eseteket jelöli-e.

A bírói gyakorlat tükrében végrehajtási cselekménynek minősül a végrehajtást kérőnek a végrehajtás folytatására irányuló kérelme, a bíróságnak vagy a végrehajtónak a végrehajtás érdekében tett bármilyen intézkedése. Végrehajtási cselekménynek minősül a végrehajtási kérelem, továbbá minden nem pusztán ügyviteli célú, hanem a követelés behajtását, biztosítását célzó cselekmények, mint például a megkeresés, a foglalás, az árverési hirdetmény kézbesítése, az árverés eredményének kihirdetése. A végrehajtást kérőnek a jogutódlás megállapítása iránti kérelme, valamint a jogutódlás kérdésében meghozott végzés végrehajtási cselekmény szintén megszakítja a végrehajtási jog elévülését.²⁹ Szintén végrehajtási cselekmény, ha a bírósági gazdasági hivatal a végrehajtónál az adós tartozásáról hátraléki kimutatást nyújt be (BH2002. 272.).³⁰

²⁶ Vékás Lajos: Ptk. 6:25.§-hoz fűzött kommentár. In: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez* (szerk.: Gárdos Péter, Vékás Lajos), 2025. június 20. időállapotú, 2025. évi Jogtár-formátumú kiadás, Online, Budapest, Wolters Kluwer, 2025.

²⁷ Utalt itt a Debreceni Ítéltábla precedensértékű határozatára: Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.538/2019/4.

²⁸ Nagy Adrienn: Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről, *Acta Universitatis Szegediensis: Forum: Acta Juridica et Politica*, 2023/2., 77–87, 77–78.

²⁹ BH 2009.113.

³⁰ Ahogyan a BH 2025.140. sz. döntés is összegzi: „A bírói gyakorlat a végrehajtás előbbre vitelét célzó, annak sikerességére kiható lényeges cselekményt tekinti végrehajtási cselekménynek (Kúria

Itt meg kell jegyeznünk, hogy az elévülés megszakítására irányuló végrehajtási cselekménynek nem kell megfelelnie a szünetelés folytatása iránti kérelem Vht. 54. § d) pontjában foglalt tartalmi elemeinek.³¹

Pap Péter úgy összegzi, hogy a bírói gyakorlat akár olyan jogi tény is végrehajtási cselekménynek minősít, amely egyébként semmilyen eljárási jogkövetkezményt nem vált ki, de célja az anyagi jogi elévülés megszakítása. Kritikája az, hogy ez a végrehajtási cselekmény és az elévülés megszakadása közötti ok-okozati viszony megfordított logikáját eredményezi, pedig, a cselekmények aszerint lennének vizsgálандóak, hogy alkalmasak-e az eljárás előbbre vitelére.³² Mindamelllett, hogy egyetértünk a logikai kapcsolattal, hozzá kell fűznünk, hogy nem szabad szem elől téveszteni, hogy a Kúria fentebb elemzett megengedő gyakorlata a magánjogi (tipikusan szerződésből fakadó) követelések és azokkal összefüggő végrehajtási jog elévüléséhez kapcsolható.

Viszont önmagában a végrehajtást kérőnek a Vht. 40. § (1) bekezdése szerinti bejelentése mint a tartozás összegének kizárólag a pontosítását tartalmazó nyilatkozat végrehajtó részére való megküldése, csak adminisztratív jellegű cselekmény: a követelés érvényesítése iránti szándékot nem fejez ki, a végrehajtási eljárás előbbre vitelére nem alkalmas, abban joghatást nem vált ki, eredményességét elvi szinten sem okozza. Mivel nem igazolta, hogy a fizetés az adós részéről történt, ezért nem minősülhet végrehajtási cselekménynek, azaz nem alkalmas az eljárás előbbre vitelére. Erre tekintettel az ilyen bejelentés önmagában a végrehajtási jog elévülésének a megszakítására nem vezethet, mutat rá a BH 2025.140. számú döntés.³³ A jelen döntés egyik aspektusa, hogy a jogosult és a kötelezett közötti interakciót kiemeli, amely szoros kapcsolatba hozható a Ptk. 6:25. (3) bekezdésébe belefoglalt, a kötelelem megegyezéssel való módosítása mint különleges megszakító okkal. Kérdés viszont, hogy a kötelelem megegyezéssel történő módosításán túlmenően lehetséges-e valóban helyet adni a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdésében megjelölt további megszakító okoknak. Véleményünk szerint a Ptk. történeti és rendszertani értelmezéséből az következik, hogy a Ptk. 6:25. § (3) bekezdését kivételes szabálynak kell tekinteni. A közjegyzői okiratba foglalt, így közvetlenül végrehajthatóvá tehető követelések viszont itt egy speciális problémakört jelentenek.

Pfv.21.171/2015, megjelent: BH2016. 144., Pfv.20.654/2019/8., Pfv.21.291/2018/10., Pfv.20.964/2022/7.), azzal, hogy nem szükséges, hogy a végrehajtási cselekmény eredményes is legyen, elvileg kell alkalmasnak lennie a végrehajtási eljárás előbbre vitelére (Kúria Pfv.20.154/2021/6., Pfv.21.738/2016/6.). Ilyen cselekmény lehet a bíróságnak, a végrehajtónak a végrehajtás érdekében tett bármilyen intézkedése; a végrehajtást kérőnek a végrehajtás foganatosítására, adott esetben a szünetelő végrehajtás folytatására irányuló kérelme is (EBH2004. 1037.)."

³¹ Pap Péter: Végrehajtási cselekmények a Kúria gyakorlatában, *Kúriai Döntések*, 2024/6. – Fórum rovat.

³² Uo.

³³ BH 2025.140.

4. A közjegyzői okiratba foglalt követelések elévülése

A közjegyzői okiratok végrehajthatósága a modern polgári jogban már 150 éves múltra tekint vissza. A királyi közjegyzőkről szóló 1874. évi XXXV. törvénycikk 111. szakaszában már rögzítette:

„Közjegyzői okirat alapján végrehajtásnak van helye, ha abban az általános kellékeken felül a kötelezettség teljesítése megállapított, egyszersmind a jogosult és kötelezett fél nevei, a kötelezettség jogcíme és tárgya, s a teljesítés időpontja szabatosan kitétettek. Azon tények beállta, a melyekhez a teljesítés kötve van, közokirat által bizonyítandó.”

A Vht fogalmi rendszerében a bírósági végrehajtást végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni. Végrehajtható okiratnak minősül többek között a bíróság és a közjegyző által kiállított végrehajtási lap, továbbá az olyan okirat, amelyet a bíróság vagy a közjegyző végrehajtási záradékkal látott el. A Vht. Nagykomentár kiemeli, hogy e két okirat közötti legfőbb különbség, hogy a végrehajtási záradékkal ellátott okiratokba foglalt követelés megalapozottságát nem vizsgálta meg a bíróság, tehát a végrehajtható okirat kiállítását nem előzte meg kontradiktórius eljárás.³⁴

2014-ben a hatályba lépett Ptk. gyakorlati alkalmazása során újonnan felmerülő problémára világított rá Szécsényi–Nagy Kristóf, miszerint a közjegyzői okiratba foglalt követelés csak végrehajtandó *okiratba* és nem végrehajtható *határozatba foglalt követelés*, ezért kérdéses, hogy a Ptk. 6:25.§ (3) bekezdésének alkalmazása felmerülhet-e.³⁵ Vékás Lajos, majd az új Ptk. Tanácsadó Testülete is azon a vélemény volt, hogy a közjegyzői okirat alapján kezdeményezett végrehajtási kérelem is megszakítja az elévülést. A Tanácsadó Testület véleménye szerint a közjegyző által foganatosított végrehajtási cselekmény ugyan nem érdemi döntés, de az elévülés megszakítására a Vht. 31/E. §-ában foglalt rendelkezés alapján alkalmas, tekintettel arra, hogy a Vht. 39.§-ában foglalt rendelkezés alapján a Vht. 31/E.§ alkalmazásában bíróság alatt a közjegyző is értendő, amennyiben a cselekmény közjegyzői okiraton alapszik.

Itt kell kiemelni az Új Ptk. Tanácsadó Testülete által megfogalmazott másik tételt is, amely a Ptk. 6:25. §-a (1) bekezdése c) pontjában foglalt rendelkezés „*bírósági eljárásban történő érvényesítése*” fordulatának a kiterjesztő értelmezése mellett foglalt állást: „Így az elévülést megszakítja különösen a végrehajtás iránti kérelem benyújtása, akkor is, ha közjegyzői okirat alapján kezdeményezik, továbbá a végrehajtás foganatosítása, és a felszámolásban való igényérvényesítés is.”

A BH 2014.151. sz. döntésben a Kúria viszont a közjegyzői okiratnak nem a végrehajtási záradékkal ellátott, hanem az ellátható állapotára koncentrált, és rögzítette:

„A végrehajtási záradékkal ellátható okiratok alapján közvetlenül végrehajtható követelések az okiratban meghatározott határidő elteltével nem csak

³⁴ Ujlaki Tamás: Vht. 10.§-hoz fűzött kommentár, in: *Nagykomentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez* (Lukács Tamás – Martonovics Bernadett – Schadt György), 2025. március 1. időállapotú, 2025-ös Jogtár-formátumú kiadás.

³⁵ Szécsényi-Nagy Kristóf: Mikor évül el a közjegyzői okiratba foglalt követelés?, *Magyar Jog*, 2014/10., 586-591.

esedékessé, egyszersmind végrehajthatóvá is válnak. Az ilyen követelések esetében a végrehajtási jog elévülése – az egyéb feltételek fennállása esetén – a követelésre megállapított teljesítési határidő letelte utáni napon kezdődik. Ettől az időponttól kezdve a követelés más hatósági eljárás közbeiktatása nélkül végrehajtás útján közvetlenül kikényszeríthető, ezért az elévülésének megszakítására a Ptk. 327. §-ának (3) bekezdése az irányadó. Ha mód van végrehajtási kényszer közvetlen alkalmazására, akkor csak a végrehajtási cselekményt lehet olyan célravezető jogérvényesítési lépésnek tekinteni, amely az elévülés megszakítását eredményezheti.”³⁶

E fenti döntésben tehát a hangsúly az okiratnak a közjegyző általi végrehajtási záradékkal történő ellátásáról a “záradékolás előtti szakaszra” helyeződik át, azaz már arra a fázisra, amikor a közjegyző a követelést közokiratba foglalta.³⁷ A bírói gyakorlatban³⁸ és a végrehajtási jog szakirodalomában ez a megközelítés visszatükröződik,³⁹ pedig a Vht. is végrehajtható okiratnak csak a végrehajtási záradékkal ellátott okiratot tekinti. A záradékolást megelőző időszakban a követelés nem mutat fel semmilyen egyedi sajátosságot a végrehajtás szempontjából.

Ha a közjegyzői okirat ügyleti okirat, akkor ügyleti akaratot feltételez (például szerződéses megállapodás, módosítás, egyezség vagy egyoldalú kötelezettségvállalás, tartozáselismerés), és a jogügyletre vonatkozó akaratnyilvánítás tényét tanúsítja közhitelesen.⁴⁰ Ahogyan fentebb elhangzott, a végrehajtási jog a végrehajtandó követelés tényleges teljesítésének hatósági úton történő kikényszerítéséhez való jogosultság. Önmagában a szerződéskötéskor a közjegyzői okiratba foglalás még nem eredményez végrehajtási jogot, hiszen a szerződésből fakadó követelés még nem vált esedékessé. A közjegyzőnek ezért a végrehajtási záradék kiállításakor szükséges majd ellenőriznie, 1) hogy a záradékoltatni kért közjegyzői okirat rendelkezik-e a közjegyzőkről szóló tv. 112.§ (1) bekezdésében foglalt tartalmi kellékekkel, 2) hogy ha a kötelezettség feltételnek vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz az is szükséges, hogy a feltétel vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa, továbbá 3) azt, hogy a közjegyzői okiratba foglalt követelés bírósági végrehajtási útra tartozik, és a követelés teljesítési határideje letelt.

³⁶ BH2014.151.

³⁷ Ezúton köszönöm Leszkoven László docens úrnak, kollégámnak, e kardinális kérdésben az iránymutatást.

³⁸ Vö. pl. BH 2017.183. E döntés értelmében is a végrehajthatóságtól kezdődően az elévülést csak végrehajtási cselekmény, ezek sorában elsőként a végrehajtás elrendelésére irányuló kérelem szakítja meg, feltéve, hogy a kérelem az elévülés bekövetkezése előtt beérkezik az elsőfokú bírósághoz.

³⁹ Vö. Mocsár Attila Zsolt: Tartozás-elismerést tartalmazó közjegyzői okiratba foglalt követelés elévülése, *Közjegyzők Közlönye*, 2014/4., 8–13.; Nagy Adrienn: VII. Fejezet, A végrehajtási jog elévülése, in: *Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához* (szerk: Wopera Zsuzsa – Gyovai Márk), Budapest, Wolters Kluwer, 2016, online, Jogtár formátumú kiadás; Bodzási Balázs: Megszakítja-e a közjegyzői okirat záradékolása iránti kérelem az elévülést?, *Magyar Jog*, 72 (2025) 7., 463–465.

⁴⁰ A közjegyzői okirat és a közjegyzői tanúsítvány részletes elhatárolására és elemzésére lásd: Bókai Judit: közjegyzői okirat és a közjegyzői tanúsítvány elhatárolásának egyes kérdései. A forma és a tartalom harmóniája, *Közjegyzők Közlönye*, 2005/10., 2–8.

Ennek ellenére a fenti eljárásjogi szakirodalmi álláspontok egységesek abban, hogy a közjegyzői okiratba foglalással már előáll egy végrehajtandó okirat, amelyből eredő követelés a közjegyző minden további cselekménye nélkül válik esedékessé és egyben végrehajthatóvá, pusztán a törvényi feltételek bekövetkezésével. Az esedékessé válását követően ezen végrehajtható okiratba foglalt követelésnek az elévülése megszakítását jelenti első végrehajtási cselekményként a közjegyző által a végrehajtás elrendelése, amely a közokirat záradékoltatásával valósul meg.

Ugyanakkor, a közjegyző a végrehajtható okirat kiállításakor, azaz a végrehajtási záradékkal történő ellátásakor a törvényi feltételek fennállásán kívül nem vizsgálhatja az egyéb körülményeket, így hivatalból nem veheti figyelembe azt sem, hogy a záradékolni kért okiratba foglalt követelés egyébként elévült-e. Ahogyan a végrehajtási záradék törlésének is csak akkor van helye, ha azt a közjegyző a törvény erre vonatkozó rendelkezései megsértésével állította ki.⁴¹

Majdnem tíz évnyi, a BH 2014.151. sz. határozattal fémjelzett bírói gyakorlatot a végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői okiratba foglalt követelés elévüléséről szóló 9/2023. jogegységi határozat megváltoztatta.⁴² E jogegységi határozat⁴³ értelmében a régi Ptk. 327. § (1) bekezdésében felsorolt cselekmények *akkor is* megszakítják a követelés elévülését, ha a közjegyzői okiratba foglalt követelés végrehajtási záradékkal történő ellátásának a Vht. szerinti feltételei fennállnak. Tehát, ha például a jogosult a közvetlen végrehajtás helyett a követelését perben érvényesíti, akkor a követelése elévülését a perindítás megszakítja. Ezáltal a jogegységi határozat jelentős rést ütött a BH 2014. 151. számú fent idézett bírói döntés mentén korábban kifejeződött azon elven, hogy a közjegyzői okiratba foglalt követelések esetében a végrehajtható határozatba foglalt követelés elévülését csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

Lényegében annak lehetőségét ismerte el, hogy a hitelező a számára nyitvaálló bírói utat igénybe vegye, és a közokiratba foglalás mint sajátos biztosítékkal szemben követelését perben érvényesítse. A jogegységi határozat indokolásából még kiemelendő, hogy eleve nem is találja megfelelőnek azt a megközelítést, hogy a közjegyzői okiratba foglalás a végrehajtható határozatba foglalt követelésekre irányadó elévülési szabályok alkalmazását eredményezze.

„A jogszabály alkotásakor, módosításaikor is volt lehetőség közjegyzői okiratok végrehajtási záradékkal való ellátására, a jogalkotó azonban mégsem vonta be ezt a régi Ptk. ezen rendelkezése alá, így nem vonható le olyan következtetés, hogy a jogalkotó a záradékolható közjegyzői okiratok esetében az elévülés

⁴¹ Marcsek Gabriella: A közjegyző által végrehajtási záradék kiállításával elrendelt végrehajtással kapcsolatban igénybe vehető jogorvoslatok, *Közjegyzők Közlönye*, 2021/1., 67–78., 70.

⁴² Sőt, mondhatni fel is forgatta, ha figyelembe vesszük a jogegységi határozattal szemben benyújtott (sikertelen) alkotmányjogi panaszokat is. Vö. például 3088/2025. (III. 14.) AB végzés alkotmányjogi panasz visszautasításáról; 3181/2025. (V. 30.) AB végzés alkotmányjogi panasz visszautasításáról, 3176/2025. (V. 30.) AB végzés alkotmányjogi panasz visszautasításáról, 3201/2025. (VI. 23.) AB határozat A Kúria végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői okiratba foglalt követelés elévüléséről szóló 9/2023. (Jpe.IV.60.038/2023/12. számú) jogegységi határozata ellen benyújtott alkotmányjogi panasz (végrehajtás megszüntetés).

⁴³ Jpe.IV.60.038/2023/12. számú döntés ismertetésére lásd: Bodzási Balázs: A Kúria jogegységi határozatában az 1959-es Ptk.-nak az elévülés megszakítására vonatkozó szabályait vizsgálta, *Magyar jog*, 2024/4. sz., 235–237.

megszakításának lehetőségét ilyen mértékben korlátozni kívánta volna. A Kúria Pfv.20.910/2020/8. számú határozatában a régi Ptk. 327. § (3) bekezdése körében adott kiterjesztő jogértelmezése a jogosult részére kifejezett jogvesztést eredményez.”

Egyértelműen rögzíti viszont azt, hogy az általános elévülési megszakító okok között a „követelés érvényesítése bírósági eljárásban” megszakító oknak a végrehajtási záradék kiállítása nem feleltethető meg.

A teljes irányváltás azonban további problémákat generált. Nézőpontunkból a legfontosabb, hogy a jogegységi határozat lehetőséget nyitott arra is, hogy a végrehajtási jog szakirodalma és korábbi gyakorlata által körülhatárolt fogalmi körben, –miszerint már a záradékolást megelőzően végrehajtható okiratba foglalt követelésről beszélünk–, a két elévülést megszakító okcsoport, az általános és a különös szabály (rég Ptk. 327.§ (1) és (3) bekezdése, illetve Ptk. 6:25 (1) és (3) bekezdése) párhuzamosan érvényesülhessen, anélkül, hogy egyértelműen rendezte volna a kettő kapcsolatát.

Itt kell megjegyezni, hogy az Új Ptk. Tanácsadó Testület véleménye szintén a két szakasz párhuzamos érvényesülését sejteti, amikor a közjegyzői okiratba foglalt követelés vonatkozásában egymást követően vizsgálja a Ptk. 6:25.§ (1) c) pontja és a Ptk. 6:25.§ (3) bekezdés alkalmazhatóságát. Lényegében viszont ugyanazon cselekménynek, a végrehajtási kérelem benyújtásának a jogi értékelését végezte el mind a két jogszabályhely tükrében.⁴⁴ Fontos tehát leszögezni, hogy az állásfoglalás a „bírósági eljárásban történő érvényesítése” fordulatát értelmezte, és nem azt a kérdést, hogy ha a követelést közjegyzői okiratba foglalták, akkor a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdésébe foglalt egyéb elévülést megszakító okok alkalmazhatók-e vagy sem.

Az elévülést megszakítását eredményező általános okok alkalmazhatóságát a Kúria a jogegységi határozatot követően több eseti precedensképes határozatban is rögzítette.⁴⁵

Ezzel az iránnyal egyrészt megszűnni látszik a közjegyzői okiratba foglaláshoz kapcsolódó privilegizáltság, legalábbis olyan értelemben, ami a záradékoltatás megelőző fázisban a Ptk. 6:25.§ (3) bekezdése vizsgálatát eredményezte. Másrészt viszont kérdéses, hogy a közjegyző okirat közvetlen végrehajthatósága olyan

⁴⁴ „A Tanácsadó Testület egységes álláspontja szerint a Ptk. 6:25. §-a (1) bekezdése c) pontjában foglalt rendelkezés »bírósági eljárásban történő érvényesítése« fordulatának a kiterjesztő értelmezése indokolt a 8:1.§ (3) bekezdésében foglalt szabály mellett is. Így az elévülést megszakítja különösen a végrehajtás iránti kérelem benyújtása, akkor is, ha közjegyzői okirat alapján kezdeményezik, továbbá a végrehajtás foganatosítása, és a felszámolásban való igényérvényesítés is. A közjegyző által foganatosított végrehajtási cselekmény nem érdemi döntés, de az elévülés megszakítására a Vht.31/E. §-ában foglalt rendelkezés alapján alkalmas, tekintettel arra, hogy a Vht. 39.§-ában foglalt rendelkezés alapján a Vht. 31/E.§ alkalmazásában bíróság alatt a közjegyző is értendő, amennyiben a cselekmény közjegyzői okiraton alapszik.

A Ptk. 6:25.§ (3) bekezdésének alkalmazása során a végrehajtási cselekmények akkor is az elévülés megszakadását eredményezik, ha a végrehajtás alapját képező eljárásban nem született jogerős érdemi határozat, ha egyébként a végrehajtás alapját képező eljárásban, az eljárás természete miatt, jogerős érdemi határozat hozatalára nem kerülhet sor.” Vö. Új Ptk. Tanácsadó Testület véleményei https://kuria-birosag.hu/hu/ptk?tid%5B%5D=411&body_value= (2025.09.04.)

⁴⁵ Így például a Kúria Pfv.20623/2024/4. számú precedensképes határozata értelmében a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátásához szükséges feltételek fennállása esetén is az elévülés megszakadását a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján lehet és kell vizsgálni.

sajátosság-e, amelyet a Ptk. 6:25.§ (1) bekezdésébe foglalt megszakító okok értelmezésekor figyelembe lehet-e venni.

5. A követelés (szerződési igény) és a végrehajtási jog elévülésének alaki különválasztása a Kúria legújabb gyakorlatában

A közjegyzői okiratba foglalás sajátos szingularitása további gravitációs hullámokat vet a végrehajtható határozatba foglalt követelés és a végrehajtási jog kapcsolatrendszerében.

Tanulságos témánk szempontjából a Kúria BH 2025.63. számmal közzétett határozatában⁴⁶ tett elvi jellegű megállapításai a szerződési igény és a végrehajtási jog elkülönülését illetően.

A BH fejléce szerint „a szerződési igény elévülése és a végrehajtási jog elévülése egymástól elkülönülő, két önálló jogintézmény, amelyek szabályozásában közös az a törekvés, hogy magánjogi jogviszonyokban ne álljanak fenn hosszú ideig bizonytalan, eldöntetlen helyzetek.”

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás szintén közjegyzői okiratba foglalt követelésre vonatkozott: Az alperes – kölcsönszerződésből eredő, annak azonnali hatályú felmondása folytán *2018. február 1-jén* esedékessé vált – követelésének érvényesítésére *2023. január 23-án* közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátása iránt elektronikus úton kérelmet terjesztett elő egy közjegyzőnél, amely kérelme elektronikus úton aznap beérkezett. A közjegyző *2023. május 9-én* kiállított záradékkal a végrehajtást elrendelte 5 141 481 forint és járulékai, összesen 11 468 100 forint megfizetésére. A végrehajtást a végrehajtó foganatosította. A felperes keresetében a Pp. 528. § (2) bekezdés a) pontja alapján a végrehajtás megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy az alperes követelése elévült.

A Kúria felülvizsgálati eljárásában, a jogvita lényegét képező kérdésre nem vitatható választ adott: A alperes az elévülés bekövetkezését megelőzően nyújtotta be a végrehajtási záradék kibocsátása iránti kérelmét, amely alapján a közjegyző a végrehajtást elrendelte. Mivel cselekménye végrehajtási cselekménynek minősül, ez a végrehajtási jog elévülését megszakította.

Ha Nagy Adrienn álláspontját követve a végrehajtási jog keletkezését ahhoz a momentumhoz kapcsoljuk, amikor a ténylegesen végrehajtható határozat előáll, és letelik az abban foglalt teljesítési határidő, amely alapvetően a bírói határozattal jogerősen elbírált követelésekre igaz, akkor pusztán a közjegyző általi közokiratba foglalás ténye nem, csak a záradék kiállítása az a cselekmény, amely a végrehajthatóságot ténylegesen keletkezteti, tehát, az eljárási értelemben vett végrehajtási jog is ekkor keletkezik.

Ugyanezen kúriai döntés elemzését Bodzási Balázs is elvégezte, aki a bírói gyakorlat tükrében az alábbi kérdést vetette fel:

„nem lenne-e célszerű a Ptk. 6:25. § (1) bekezdésében azt is kimondani, hogy a követelés végrehajtási eljárásban történő érvényesítése akkor is megszakítja

⁴⁶ Eredeti határozatra lásd Kúria Pfv. 20.743/2024/4.

az elévülést, ha azt bírósági eljárásnak nem kell megelőznie, és a végrehajtás elrendelésére sor került. Ezáltal ugyanis még egyértelműbb lenne, hogy a közjegyzői záradék kibocsátása iránti kérelem mint végrehajtási cselekmény megszakítja az elévülést.”⁴⁷

Ez azt jelentené, hogy a megszakító okokra vonatkozó általános szabályokat, amely alapvetően a követelés bírósági úton való érvényesítésére vagy az adós elismerésére reflektálnak, kifejezetten olyan elemmel bővítené ki a jogalkotó, amely egy követelésnek a bírósági út igénybevétele nélküli érvényesítését elősegítő eszközkhöz kapcsolódik. Így bár ez a javaslat az Új Ptk. Tanácsadó Testülete fent említett álláspontjával egyező, de ezáltal lényegében egy (és mellesleg nem az összes) kivételes szabály törvényi beszövegezésére kerülne sor.

További kérdésünk viszont, el kell-e valóban vetni a Ptk. 6:25.§ (3) bekezdésének az alkalmazását? Ugyanis a fentiekben ismertetett több vélemény, bírósági határozat is kiemelte, hogy a Ptk. ezen szabálya feltételrendszeréből a legelső elem, – „ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak” – hiányzik, és hogy nincs lehetőség olyan kiterjesztő értelmezésre, amellyel a közjegyzői okiratba foglalás is ebbe beleértendő lehet. Pedig természetére nézve, a közvetlen végrehajthatóság miatt a követelés „állapota” sokkal inkább hasonlít a végrehajtható határozathoz, mint egy pusztán esedékessé vált, de bírói úton még nem érvényesített követeléshez. Újból hangsúlyozzuk, hogy a közjegyzői okiratba foglalás olyan kivételes igényérvényesítési helyzetet jelent, amely miatt nézetünk szerint nem indokolt a Ptk.-beli rendelkezések „feldúsítása”.

6. Összefoglalás és javaslatok

Az 1959-es Ptk hatályba lépését követően megszűnt korábbi jogunknak az a mesterkélt konstrukciója⁴⁸, amely a végrehajtható követelés elévülését és a követelés kikényszeríthetőségére vonatkozó jognak (a végrehajtási jognak) elévülését egymástól indokolatlanul szétválasztotta és külön, eltérően szabályozta. Egyébként a végrehajtási jog elévülési szabályainak rendszerbeli elhelyezkedése (felfüggesztés, szünetelés, megszüntetés és korlátozás után) is arra utal, hogy a végrehajtható határozatba foglalt követelés elévülésének speciális, végrehajtási eljárásra gyakorolt jogkövetkezményeit tartalmazzák a Vht. 57. szakaszának rendelkezései. Ennek ellenére vissza-visszatér a jelenlegi bírói döntésekben olyan érvelés, amely a végrehajtási jog önálló elévülési természetét hangsúlyozza. A bírói gyakorlatban a Ptk. 6:25. § (3) bekezdésében és annak előzményét jelentő régi Ptk. 327. § (3) bekezdésében megjelölt végrehajtási cselekményeknek a lehető legszélesebb értelmezését fogadta el.

A követelésnek közjegyzői okiratba foglalása, amely a törvényi feltételek fennállása esetén közvetlen végrehajthatóságot eredményez, már a Ptk. hatályba lépése óta rendezetlen szingularitásként újabb és újabb örvényeket kelt. Egy eljárásjogász vagy a végrehajtó szemüvegén keresztül a közjegyző általi záradékolás

⁴⁷ Bodzási: *Megszakítja-e...* i.m., 463–465.

⁴⁸ Vö. Szigligeti: i.m.

már egy végrehajtási cselekmény, amely a végrehajtási jog elévülését szakítja meg. Tehát, a fentebb ismertetett álláspontok szerint, a közjegyzői okiratba foglalással és a követelés esedékessé válásával a követelés már a végrehajtható követelés életfázisába lép. Ezért látják szükségesnek vizsgálni a Ptk. 6:25. § (3) bekezdése alkalmazhatóságát. Az anyagi jogász számára viszont a követelés minőségében beálló első változás maga a záradékkal ellátás, feltéve természetesen, hogy azt megelőzően a követelés nem évült el.

A 9/2023. jogegységi határozat nézőpontváltásra szorított mindenkit. Rávilágított arra, hogy az általános megszakító okok alkalmazása lehetséges, sőt mi több, a különös szabály feltétele – azaz „az elévülést megszakító eljárás során hoztak végrehajtható határozatot” – hiányzik, így az nem alkalmazható. Így jutunk el a szerződési igény elévülését és a végrehajtási jog elévülését egymástól független intézményként deklaráló BH 2025. 63. számú döntésig.

Amennyiben valóban a bírói gyakorlat nem lát lehetőséget a jövőben az analogikus gondolkodásra, csak akkor megfontolandó a Ptk. 6:25. § (3) bekezdésének szabálya módosítása. Ha visszatekintünk a DCFR-nek a bevezetőben idézett szabályára [The same applies to a right established by an arbitral award or *other instrument which is enforceable as if it were a judgment.*], akkor törvényi fikció segítségével is kiterjeszthető lehet a 6:25.§ (3) bekezdése alkalmazása, feltéve, hogy valóban a már záradékolt közjegyzői okiratról van szó. Megfontolható az is, hogy ne a Ptk., hanem a közjegyzői törvény tartalmazza a záradék kiállításához kapcsolódó ezen elévülési szabályt, ahogyan más speciális elévülési kérdés is a Ptk. szakaszain kívül rendezett.

Az elévülést megszakító általános okokra vonatkozó Ptk.-beli szabályokat nézetünk szerint nem javallott módosítani. Egyrészt, a záradékolást megelőző fázisban a követelés még nem rendelkezik olyan sajátos jegyekkel, ami miatt szükséges lenne. Másrészt, több esetben is a jogalkotó a speciális eljárási kérdésekből következő elévülési szabályokat a Ptk. rendelkezéseitől külön tartotta, így például a közvetítői eljárás kimenetelétől függően a nyugvás vagy a megszakadás kérdését is a külön törvény rendezi.⁴⁹

Mindazonáltal igaz, hogy a két elévülési szabálycsoport alkalmazása közötti viszonyt rendezni kell. Oly módon, amely mind az adós, mind a jogosult érdekei mérlegelésével fenntarthatja az elévülési és ugyanígy a végrehajtási szabályokba belefoglalt érdekegyensúlyt. Javaslatunk az, hogy ha a jogosult a végrehajtható közjegyzői okirat alapján már a végrehajtási záradék kiállítása iránt a kérelmet benyújtotta, tehát a végrehajtási eljárás megindult, akkor az adós által a megfelelő eljárás keretében felhozott elévülési kifogásával szemben elévülést megszakító okként már csak és kizárólag olyan jogi tényeket jelölhet meg, amelyek vagy végrehajtási cselekménynek minősülnek vagy a kötelelem felek általi módosításának.

⁴⁹ Vö. a közvetítői eljárásról szóló 2002. évi LV. törvény 31.§ (2) bekezdése.

Irodalomjegyzék

- Almási Antal: *Ellenjogok*, Budapest, Budapest Hírlap nyomdája, 1900.
- Balogh Olga – B. Korek Ilona – Császtai Ferenc – Juhász Edit: *A megújult bírósági végrehajtás*, Budapest, HVG-Orac, 2006, 212–213. o.
- Bodzási Balázs: A Kúria jogegységi határozatában az 1959-es Ptk.-nak az elévülés megszakítására vonatkozó szabályait vizsgálta, *Magyar jog*, 71 (2024) 4. sz., 235–237.
- Bodzási Balázs: Megszakítja-e a közjegyzői okirat záradékolása iránti kérelem az elévülést?, *Magyar Jog*, 72 (2025) 7., 463–465. o.
- Bókai Judit: Közjegyzői okirat és a közjegyzői tanúsítvány elhatárolásának egyes kérdései. A forma és a tartalom harmóniája, *Közjegyzők Közlönye*, 2005/10., 2–8.
- Christian von Bar et al.: *Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR)*, Outline Edition, Munich, Sellier, 2009.
- Csőke Andrea: Mi lesz veled végrehajtási jog?, *Fizetéseképtelenségi Jog*, 2023/1. online, <https://doi.org/10.55413/558.A2300103.FJO>.
- Fehérváry Jenő: *A magyar polgári végrehajtási jog rendszere*, 5. kiadás, Budapest, Grill, 1935.
- Gyekiczky Tamás (szerk.): *Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez* (archív). A nagykommentár utolsó időállapota: 2013. július 1., Budapest, Wolters Kluwer, 2013.
- Kovács Béla: Elévülés, *A Jog*, 26 (1907) 13., 97–99.
- Lukács Tamás – Martonovics Bernadett – Schadl György(szerk.): *Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez* (), 2025. március 1. időállapotú, 2025-ös Jogtár-formátumú kiadás.
- Marcsek Gabriella: A közjegyző által végrehajtási záradék kiállításával elrendelt végrehajtással kapcsolatban igénybe vehető jogorvoslatok, *Közjegyzők Közlönye*, 2021/1., 67–78.
- Márkus Dezső: *Magyar magánjog mai érvényében* II. kötet: Kötelmi jog, Öröklési jog, Budapest, Grill, 1906.
- Mocsár Attila Zsolt: Tartozás-elismerést tartalmazó közjegyzői okiratba foglalt követelés elévülése, *Közjegyzők Közlönye*, 2014/4., 8–13.
- Nagy Adrienn: Gondolatok a végrehajtási jog elévüléséről, *Acta Universitatis Szegediensis: Forum: Acta Juridica et Politica*, 2023/2., 77–87.
- Nagy Adrienn: VII. Fejezet, A végrehajtási jog elévülése, in: *Kézikönyv a bírósági végrehajtás foganatosításához* (szerk: Wopera Zsuzsa – Gyovai Márk), Budapest, Wolters Kluwer, 2016, online, Jogtár formátumú kiadás.
- Pap Péter: Végrehajtási cselekmények a Kúria gyakorlatában, *Kúriai Döntések*, 2024/6. – Fórum rovat.
- Pataki János István: Az 1881. évi LX. törvénycikk a végrehajtási eljárásról, *Jogelméleti Szemle* 2014/4., 88–96., <https://doi.org/10.59558/jesz.2014.4.88>.
- Pusztahelyi Réka: *A magánjogi elévülés*, Miskolc, Novotni Alapítvány, 2015. https://real.mtak.hu/26056/1/Pusztahelyi_monog2015%20%281%29.pdf

-
- Rajnai Mariann: A végrehajtási jog természetének értelmezése a magyar jogban az európai fizetésképtelenségi rendeletre tekintettel, *Fizetésképtelenségi Jog*, 2022/3., online, <https://doi.org/10.55413/558.A2200306.FJO>.
 - Szécsényi-Nagy Kristóf: Mikor évül el a közjegyzői okiratba foglalt követelés?, *Magyar Jog*, 2014/10., 586-591.
 - Székely Miklós: Elévülés, *A Jog*, 26 (1907) 15., 115–117.
 - Szigligeti Viktor: A végrehajtási jog elévülésének néhány vitás kérdése, *Jogtudományi Közlöny*, 1967/3–4., 209–220.
 - Szladits Károly (szerk.): *Magyar Magánjog* I. kötet, Budapest, Grill, 1938.
 - Vékás Lajos: Ptk. 6:25.§-hoz fűzött kommentár. In: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez* (szerk.: Gárdos Péter, Vékás Lajos), 2025. június 20. időállapotú, 2025. évi Jogtár-formátumú kiadás, Online, Budapest, Wolters Kluwer, 2025.
 - Villányi László: Követelések megszűnése és elévülés, in: *Magyar Magánjog III: Kötelmi Jog Általános Része* (szerk. Szladits Károly), Budapest, Grill, 1941.
-